Forslag til læreplan for faget kristendomskundskab på kristne skoler

Revideret 2017

af Torben Mathiesen

Forslag til læreplan for faget kristendomskundskab på kristne skoler

Revideret 2017

af Torben Mathiesen

Forslag til læreplan for faget kristendomskundskab på kristne skoler
Forfatter: Torben Mathiesen m. fl. på baggrund af tidligere udgivet forslag fra FKF (2011)
1. udgave, 1. oplag 2018
Copyright: FKF

Grafisk opsætning: Nygaard Grafisk

Udgivet af: Kristent Pædagogisk Forlag
Bytorvet 7, 1. th., 8722 Hedensted, tlf: 97 35 20 99
fkf@kristne-friskoler.dk, www.kristne-friskoler.dk

Indhold

Indledning 5
Baggrund for læreplanen 6
Øvrigt materiale 6

1. Læreplan for faget kristendomskundskab 7
Formål for faget 7
Kristendomsundervisningens grundlag 8
Mål for faget 8

2. Læseplan for faget kristendomskundskab 10
1. forløb: 0. - 2. kl. 10
2. forløb: 3. - 6. kl. 11
3. forløb: 7./8. - 9 kl. 12

Indledning

Baggrund for læreplanen

I det følgende gøres "Forslag til læreplan for faget kristendomskundskab på kristne skoler" (2017) tilgængelig. I denne version bygges der videre på den tidligere udgave af læreplanen, som blev udgivet af Foreningen af Kristne Friskoler i 2011. Faget er gennemtænkt ud fra kristne skolers grundlag og med tanke på den kulturelle og skolepolitiske kontekst, skolerne indgår i. Læreplanen er udarbejdet som inspiration til kristne skolers arbejde med læreplan for faget.

En friskole har ret til at give undervisning, der stemmer med skolens egen overbevisning, og til at tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning, blot undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Det er selvfølgelig også muligt for en friskole at følge de samme Fælles Mål, som man gør i folkeskolen.

I friskolelovens § 1 a, stk. 1 og 2 står der:
§ 1 a. *Skolen fastsætter slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner.*

Stk. 2. Skolen udarbejder undervisningsplaner for de fagområder og emner, der er nævnt i stk. 1. Undervisningsplanerne skal angive udviklingen hen mod slutmålene, beskrive, på hvilke klasse- eller alderstrin der arbejdes med de forskellige fagområder og emner, samt beskrive, hvorledes det samlede undervisningstilbud giver mulighed for alsidig personlig udvikling.

Undervisningsplanen/læreplanen er den enkelte skoles ansvar. Hvis en skole underviser i kristendomskundskab, skal den læreplan, skolen vælger for faget, lægges på skolens hjemmeside. Fører man til prøve i faget, skal læreplanen stå mål med Fælles Mål. Det er tilstrækkeligt at lade skolens læreplan omfatte formål, slutmål og læseplan.

Nærværende forslag til læreplan er lavet ud fra den tanke, at den enten kan bruges som en alternativ læseplan, der er helt uafhængig af "Fælles Mål" eller som en konkretisering af "Fælles Mål". I begge tilfælde vurderer udvalget bag denne læseplan, at undervisningen ud fra denne plan fuldt ud kan stå mål med undervisningen i folkeskolen. Det er i øvrigt et bevidst valg, at læseplanen kun angiver slutmål og ikke trinmål undervejs (men der er altså ikke noget til hinder for, at den enkelte lærer selv kan vælge at arbejde ud fra Fælles Mål).

Øvrigt materiale

I tilknytning til læreplanen er pjecen "Kristendomskundskab på kristne skoler – et oplæg til debat" blevet udgivet. I denne pjece diskuteres fagsynet i henholdsvis folkeskolen og på en kristen skole. Pjecen kan med fordel bruges som baggrundsforståelse for den mere konkrete læreplan.

Samtidig med læreplanen og ovennævnte pjece er der også blevet udarbejdet et "Inspirationskatalog", hvor læseplanen er udfoldet med detaljerede forslag til emner for de forskellige forløb og klasser.

Endelig er der udgivet – og der vil løbende blive udgivet – undervisningsmaterialer, der er udarbejdet ud fra læreplanen.

Alle materialer er tilgængelige - eller kan rekvireres - på:
www.kristne-friskoler.dk/kristendomskundskab

Vi håber, at disse udgivelser kan være med til at sikre, at de kristne friskoler fortsat har nogle gode hjælpemidler til at levere en grundig og solid undervisning i skolernes "kongefag", kristendomskundskab.

Hedensted, juni 2018

Torben Mathiesen
Konsulent
Foreningen af Kristne Friskoler
Bytorvet 7, 1.th.
8722 Hedensted
www.kristne-friskoler.dk
Mail: fkf@kristne-friskoler.dk
Tlf. 97 35 20 99

1. Læreplan for faget kristendomskundskab

Formål for faget

Stk. 1: Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne opnår
- indsigt i Bibelen, i den kristne tros indhold og praksis og i kristen etik
- viden om kristendommens historie og nutid
- færdighed i at arbejde med emner inden for Bibelen og kristendommen

Stk. 2: Undervisningen sigter mod, at
- faget bidrager til elevernes alsidige personlige udvikling, herunder deres holdningsdannelse og livsførelse
- eleverne oplever og erkender, at kristendommen kan være et fundament for tro, livsopfattelse og etik
- eleverne får mulighed for at møde Guds ord til tro og vokse i troens liv

Stk. 3: Faget bidrager til elevernes aktive medleven i og ansvar for et frit og demokratisk samfund ved, at eleverne opnår
- viden om kristendommens samfundsmæssige og kulturelle udtryk
- færdighed i at relatere etiske, samfundsmæssige og eksistentielle spørgsmål til kristendommen
- indsigt i forholdet mellem kristendommen og andre religioner og livssyn

Stk. 4: Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser inddrages i undervisningen med henblik på, at eleverne
- opnår kendskab til disse
- får forståelse og respekt for mennesker med anden livsopfattelse
- får en øget forståelse for kristendommens egenart

Kristendomsundervisningens grundlag

Stk. 1. Undervisningen bygger på den kristne tro, således som den er udtrykt i Bibelen, som er Guds inspirerede, troværdige og urokkelige ord og absolutte autoritet i alle spørgsmål vedrørende kristen tro, lære og liv.

Stk. 2. Undervisningen bygger på den overbevisning, at Den evangelisk-lutherske kirkes bekendelse er et sandt udtryk for, hvad Gud har åbenbaret til frelse for mennesker.

Mål for faget

Slutmål efter 9. klassetrin:

Bibelen

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber, oplevelser og færdigheder, der sætter dem i stand til:

- at reflektere over samt have indsigt i bibelske beretninger og den samlede bibelske historie
- at forstå og anvende centrale bibelske begreber
- at orientere sig i Bibelen, dens skrifter og genrer
- at relatere bibelske tekster til kristen tro og kristent liv
- at drøfte og forholde sig til forskellige forståelser af Bibelen og enkelttekster
- at se sammenhænge og brudflader mellem bibelske beretninger, almene livsværdier og samfundsmæssige forhold

Livsfilosofi og etik

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber, oplevelser og færdigheder, der sætter dem i stand til:

- at redegøre for forskellige livs- og menneskesyn
- at drøfte grundlæggende tilværelsesspørgsmål i lyset af kristendommen
- at redegøre for centrale bud og værdier i kristen etik i forhold til medmennesket, samfundet og naturen
- at genkende og vurdere forskellige etiske argumentationsformer
- at indgå i etiske diskussioner på basis af en kristen etik og i med- og modspil med andre etiske værdisæt
- at relatere spørgsmål om kristen tro og etik til relevante bibelske tekster og grundtanker

Kristendom

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber, oplevelser og færdigheder, der sætter dem i stand til:

- at redegøre for det centrale indhold i den kristne tro
- at beskrive centrale elementer i en kristen trospraksis og betydningen af dem
- at forstå højtider, gudstjeneste, ritualer og symboler i kirken
- at orientere sig i det kirkelige landskab: folkekirken med dens retninger og organisationer, udvalgte kirkesamfund samt tværkirkelige bevægelser
- at kende kirkehistorien som baggrund for forståelse af aktuelle kirkelige forhold, nationalt og internationalt, samt til forståelse af udfordringer til kirken og kristendommen
- at drøfte centrale brudflader i forståelsen af og udøvelsen af kristendommen og forholde sig til dem
- at forstå og forholde sig til den kristne mission og diakoni og deres aktuelle udfordringer
- at anvende og tolke salmer og kristne sange samt kunst og centrale symboler
- at redegøre for og vurdere kristendommens og folkekirkens historiske betydning for dansk kultur og samfund
- at drøfte kristendommens plads i og aktuelle udfordringer til samfundet

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber, oplevelser og færdigheder, der sætter dem i stand til:

- at redegøre for grundtanker og central trospraksis i udvalgte verdensreligioner
- at forstå de historiske sammenhænge mellem jødedom, kristendom og islam og kende ligheder og forskelle mellem dem
- at beskrive og forholde sig til udvalgte religiøse sekter og bevægelser
- at genkende elementer fra Østens religioner i nyere religiøse strømninger, bevægelser og enkeltfænomener og forholde sig til dem
- at sammenligne og vurdere grundlæggende træk på tværs af religionerne
- at perspektivere den kristne tro i lyset af andre religioner og livssyn – og andre religioner og livssyn i lyset af den kristne tro
- at forstå og drøfte religionernes betydning for enkeltpersoner, familier og samfundsmæssige forhold
- at møde medmennesker med indsigt, et åbent sind og en personlig forankring
- at leve som aktive og ansvarlige mennesker i et demokratisk og flerkulturelt samfund i en globaliseret verden

2. Læseplan for faget kristendomskundskab

1. forløb: 0. – 2. klasse

Undervisningen i første forløb har sit centrum i det grundlæggende bibelstof om verdens begyndelse, om Guds folks tidlige historie og om Jesu liv. Undervisningen må vægte fortællingen, sangen, samtalen og kreative arbejdsformer, hvor eleverne på mange måder oplever de bibelske beretninger og udtrykker deres oplevelser af dem. I sammenhæng med bibelfortællingen inddrages samtaler om de temaer om Gud og menneskelivet (livsfilosofi og etikemner), som beretningerne indeholder.

Enkelte centrale livsfilosofiske og etikemner behandles selvstændigt på det niveau og med den erfaringsbaggrund, som er børnenes, ligesom der gives glimt af kirkens liv i fortid og nutid.
Undervisningen omfatter især:

Bibelen

- Urhistorien, patriarkerne og Josef
- Moses' historie, udfrielsen af Ægypten samt ørkenvandringen
- Jesu livshistorie fra undfangelse til himmelfart og pinse
- Enkle bibelske beretninger, herunder undere og lignelser

Livsfilosofi og etik

- Centrale troslære- og etikemner tilpasset aldersgruppen som fx: Skabelsen, Familien, Tilgivelse, Døden, Himlen, Bønnen, Dåben
- Relationen mellem de bibelske beretninger og kirkehøjtiderne

Kristendom

- Den danske folkekirke med fokus på højtiderne og kirkerummet
- Kristen trospraksis i børnehøjde
- Fortællinger om mission og diakoni
- Salmer og kristne sange
- Bibelske billeder og symboler
- Kristen kunst som musik, litteratur, billedkunst mv.

2. forløb: 3. – 6. klasse

I løbet af andet forløb begynder eleverne at interessere sig for en større del af omverdenen i fortid og nutid. Deres læsefærdigheder øges stærkt. Efterhånden kan der inddrages mere selvstændigt arbejde med bibeltekster og mange sider af den kristne tro, etikken og det kirkelige og kristelige liv. Elevernes viden om fagord og begreber udvides, og der arbejdes mere målrettet med faglig læsning. Det er således en periode, hvor eleverne kan erobre et stort vidensområde og begynde at forholde sig personligt til det, selv om pubertetens mere personlige og intellektuelle modning stadig hører fremtiden til.

Bibelens budskab må træde frem i undervisningen, så sammenhængen mellem dette og elevernes hverdag, liv og tro står klart.
Undervisningen omfatter især:

Bibelen

- Bibelens tilblivelse og brug
- Israels historie fra indtagelsen af Kanaans land til Jesu tid
- Templet, tempeltjeneste og fester i Israel
- Salmer, ordsprog og profeter i forbindelse med det historiske stof
- Messiasprofetier
- Johannes Døberen
- Beretninger fra Jesu liv: Jesu møde med mennesker, Jesu undere og Jesu lignelser
- Urkirken og Paulus

Livsfilosofi og etik

- De ti bud, Det dobbelte kærlighedsbud og Den gyldne regel
- Etiske emner i relation til elevernes verden fx: Mobning, venskab, bekymringer, taknemmelighed, gavmildhed, gæstfrihed, familieliv, socialt ansvar, skole, arbejde, diakoni, kropsidealer, seksualitet, musik, film, computerbrug mv.

Kristendom

- Kirken med dens gudstjeneste, kirkebygning, kirkeår og kirkelige handlinger
- Kristen trospraksis: Bibelbrug, Fadervor og bøn, dåb og nadver
- Trosbekendelsen
- Kirkelige symboler
- Kirkens historie fra oldkirken til reformationen
- Den katolske kirke
- Glimt fra missionshistorien
- Diakoni
- Kristen kunst som musik, litteratur, billedkunst mv. med særlig fokus på salmer, salmebog og salmedigtere

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

- Islam
- Jødedom

3. forløb: 7./8. – 9. klasse

I denne fase giver elevernes større modenhed mulighed for, at de kan arbejde med sammenhænge i bibelsk stof, de allerede kender, og arbejde med vanskeligere tekster, temaer og begreber i Bibelen.
Elevernes identitetsudvikling, øgede engagement i den større omverden samt søgen efter en livstolkning betyder, at det er hensigtsmæssigt at give god plads for at arbejde tematisk med kristendommen.
Det er ofte muligt at sammenknytte stof på tværs af de fire hovedområder, så emner bliver belyst fra flere vinkler.

I tredje forløb inddrages undervisning i ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser på et grundigere niveau. Eleverne arbejder desuden sammenlignende mellem kristendommen og ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser. Der er således også her mulighed for at arbejde tematisk på tværs af andre religioner og kristendommen også med henblik på en mulig prøve i 9. klasse.
Undervisningen omfatter især:

Bibelen

- Bibelbrug og bibelsyn
- Oversigtsmæssig gennemgang af GT med fokus på centrale begreber og sammenhænge mellem GT og NT
- Et GT-skrift
- Jesu liv – uddrag af Lukasevangeliet
- Paulus' breve

Livsfilosofi og etik

- Bibelen og etiske normer, fx De 10 bud og Bjergprædikenen
- Etiske emner i relation til aldersgruppen, fx: Autoriteter, arbejde, penge og forbrug, troværdighed, kristen etik samt bibelske perspektiver på fx abort samt mand og kvinde og seksualitet.
- Udvalgte filosoffer og deres tanker, fx Søren Kirkegaard

Kristendom

- Kristne kirkesamfund
- Retninger, bevægelser, organisationer og strømninger i folkekirken
- Den kirkehistoriske baggrund for kristendommens aktuelle udformning i Danmark og internationalt
- Udvalgte temaer fra troslæren
- Kristen kunst som musik, litteratur, billedkunst mv.
- De sidste tider, døden og det kristne håb

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

- Udvalgte verdensreligioner
- Nyreligiøse bevægelser og strømninger
- Mødet mellem kristendommen og ikke-kristne religioner

Foreningen af Kristne Friskoler 2018